

تأثیر مولفه های آموزشی در تحقق پلیس جامعه محور

دکتر محمد پوراسدی^۱، بهرام نوروزی^۲

چکیده

پیشگیری از جرم یکی از جلوه های سیاست داخلی است که ارتباط تنگاتنگی با نظام سیاسی حاکم بر جوامع بشری دارد. پیشگیری از جرم، مؤلفه ای مؤثر و مهم در ایجاد جامعه امن است. یکی از روش های هم سوسازی اقدامات جاری نهادهای دولتی و خصوصی با آموزه های پیشگیری از جرم، رویکرد «کنترل پلیسی جامعه محور» است. پلیس جامعه محور بر این فرض استوار است که مراقبت پلیسی وقتی مؤثر خواهد بود که از پشتیبانی و مشارکت مردم بر خوردار باشد و جنبه های مختلف نقش پلیس در زمینه خدمات اجتماعی و حفظ نظم به رسمیت شناخته شود. مسئله ای که در این تحقیق وجود دارد این است که، آموزش های لازم برای پلیس جامعه محور نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس پیشگیری) چیست؟ در این راستا مرور ادبیات نظری برای ارائه چارچوب نظری، مطالعات تطبیقی در مسیر دستیابی به ویژگی های الگوی مطلوب و تحقیقات میدانی برای به دست آوردن نظر خبرگان انجام شده است. برای ارائه الگوی مناسب با استفاده از تفکر سیستمی، مولفه های آموزشی نیروی انتظامی ج.ا.ا. به عنوان ورودی سیستم و ویژگی های پلیس جامعه محور، به عنوان خروجی سیستم در نظر گرفته شده و فرآیند دگرگونی پلیس فعلی به پلیس جامعه محور، مورد بررسی قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: پلیس، پلیس جامعه محور، پیشگیری از جرم، آموزش.

۱. (Email: MP0001345@yahoo.com) عضو هیات علمی دانشگاه علوم انتظامی

۲. دانشجوی دکتری مدیریت (گرایش سیستم ها)

مقدمه

مقوله امنیت و تأمین آن به موازات تکوین و پیدایش حیات و زیست اجتماعی، از ابتدای خلقت مطرح بوده و تمام موجودات به طور غریزی به دنبال حفظ و تأمین امنیت خود هستند. بشر نیز از دیرباز همواره با تلاشی خستگی ناپذیر به دنبال تأمین امنیت خود بوده است. جرم به عنوان یک آسیب، در مفهوم عام، زائیده اجتماع و از توابع زندگی اجتماعی است. اکنون تقریباً بر همگان ثابت شده که این پدیده، با وجود کنترل‌های جدی، در تمام جوامع در حال روی دادن است و اتخاذ سیاست‌های گوناگون کنترل اجتماعی تنها بر کاهش میزان و شدت آن مؤثر است و منجر به انقراض نسل مجرمان نخواهد شد. یکی از روش‌های هم‌سوسازی اقدامات جاری نهادهای دولتی و خصوصی با آموزه‌های پیشگیری از جرم، رویکرد «کنترل پلیسی جامعه محور» است. این رویکرد، که از دهه هشتاد قرن بیستم میلادی حیات دوباره یافته و نظریه پردازی شده است، تدابیر پیشگیرانه نهاد پلیس را وارد مرحله‌ای جدید کرده، که در آن پلیس علاوه بر بهره‌گیری از ابزارهای ترسیم شده در نظام عدالت کیفری، تلاش می‌کند که از همکاری و مشارکت نهادهای دولتی و اجتماعی و شهروندان، در راستای پیشگیری از جرم استفاده کند. در سازمان پلیس کشورهای مختلف جهان، واحدهایی تخصصی برای پیشگیری از جرم تشکیل شده است. یکی از اهداف اصلی این واحدها، پیشگیری از جرم از طریق ترغیب اعضای جامعه برای انجام تدابیر حفاظتی از خود و اموالشان است. این مأموریت از راه‌های مختلفی انجام می‌شود؛ راه‌هایی مانند ارائه مشاوره‌های حفاظتی به اعضای جامعه و سایر نهادهای عمومی و دولتی، انجام تبلیغات عمومی پیشگیرانه از جرم، آموزش روش‌های پیشگیری از جرم از طریق تلویزیون و رسانه‌های مکتوب، ارتباط با بخش خصوصی امنیت و تنظیم مقررات مربوط به آن‌ها، ارائه دوره‌های آموزشی پیشگیری از جرم برای پلیس و برگزاری همایش‌هایی در مورد موضوعات مرتبط با افزایش امنیت برای سایر نهادها و اعضای جامعه.

بیان مسأله

تحولات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی چند دهه اخیر جوامع بشری بر رویکردهای پلیسی همانند سایر رهیافت‌ها اثر گذاشته و منجر به سیر تحول و بهبود در آن‌ها شده است؛ به طوری که می‌توان به چهار نوع تقسیم‌بندی مبتنی بر روش‌های انجام مأموریت‌های انتظامی با هدف کنترل رفتارهای مجرمانه و خلاف قانون افراد جامعه و همچنین اصلاحات فردی و محیطی (به منظور اصلاح جامعه و فرد و همچنین جلوگیری از جرم به صورت پایدار و همیشگی)، اشاره نمود:

رویکرد سیاسی: این رویکرد با ماهیت اقتدارگرایانه بر محور حمایت از منافع و امنیت طبقه حاکم و مراقبت از حکومت قرار دارد. دوران وجودی این نوع پلیس، قبل از انقلاب صنعتی بوده است و امروزه پلیس با چنین مأموریتی مورد قبول مردم کشورها نیست (لیپست، ۱۳۸۲: ۴۴۶).

رویکرد حرفه‌ای: در این رویکرد، پلیس با توجه به زمینه‌های تکوین و پیدایش جرائم و بزه‌های جدید و تخصص‌های مورد نیاز شکل می‌گیرد. پلیس حرفه‌ای اولین بار در سال ۱۸۲۹م. در بریتانیا تأسیس شد (همان: ۴۴۷). در پلیس کشور ما نیز این رویکرد از چند دهه قبل تاکنون مورد توجه قرار گرفته است. رویکرد دموکراتیک: اگرچه هیچ تعریف ساده یا کاملاً پذیرفته‌ای درباره پلیس دموکراتیک وجود ندارد، لیکن همه نظام‌های پلیسی دموکراتیک در این آرمان سهیم‌اند که اختیارات پلیس باید بنابر قانون اعمال شود (همان: ۴۴۸).

رویکرد پلیس جامعه‌محور: اندیشه پلیس جامعه‌محور بعد از سال ۱۹۸۰ در آمریکا رواج پیدا کرد. پلیس جامعه‌محور بر این فرض استوار است که مراقبت پلیسی وقتی مؤثر خواهد بود که از پشتیبانی و مشارکت مردم برخوردار باشد و جنبه‌های مختلف نقش پلیس در زمینه‌ی خدمات اجتماعی و حفظ نظم به رسمیت شناخته شود. این دیدگاه به پیشگیری غیرکیفری از کجروی‌ها در مقایسه با راهبرد کیفری اولویت می‌دهد. هرچند نیروی انتظامی ج.ا.ا. که وظیفه پیشگیری از وقوع جرم را به عهده‌دارد، تلاش کرده تا از مشارکت مردمی در حفظ نظم و امنیت بهره‌مند شود، لیکن تاکنون نتوانسته از حداکثر توان موجود استفاده نماید. در بررسی به عمل آمده آنچه که می‌تواند این هدف را تحقق دهد، رویکرد پلیس جامعه‌محور با تأکید بر امر «پیشگیری مردمی از جرم» است. بنابراین، مسئله‌ای که در این تحقیق وجود دارد، مؤلفه‌های آموزشی مناسب جهت نظام پلیس جامعه‌محور برای نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (پلیس پیشگیری) چیست؟ که با طراحی آموزشی این نظام و از طریق مشارکت و همکاری مردم در امر پیشگیری بتوان به وضع مطلوبی دست یافت.

اهمیت و ضرورت تحقیق

صاحب نظران معتقدند هیچ تلاشی جهت تداوم و اعمال نظم و امنیت در جامعه در دراز مدت مؤثر نخواهد بود؛ مگر با همکاری و مشارکت بین شهروندان، سازمان‌ها، نیروی انتظامی و قوه قضائیه. در این راستا رویکردهای پلیسی برای پیشگیری، کشف و تعقیب جرائم و رفع مزاحمت برای افراد یا عموم مردم نیز با گذشت زمان تغییر یافت، به طوری که رویکرد سیاسی کنار گذاشته شد و عملکرد رویکرد حرفه‌ای پلیس نیز زیر سؤال رفت و توجه اغلب کشورها به رویکرد جامعه‌محور پلیس معطوف گردید. هر چند در این نیروی قدم‌های علمی فراوانی در زمینه ایجاد پلیس جامعه‌محور برداشته شده است، ولی این فعالیت‌ها کمتر در قالب روش تحقیق علمی صورت گرفته است. . با توجه به این که نظام پلیس جامعه‌محور شامل مولفه‌های ساختاری، رویکردی و فردی است، ولی در این تحقیق تنها ویژگی‌های آموزشی مورد نظر است. اگرچه در این زمینه در نیروی انتظامی ج.ا.ا. تلاش‌های تجربی صورت گرفته، ولی برای افزایش و تأمین نظم پایدار بر پایه مشارکت مردمی در وضعیت

فعلی جامعه ما اجرای این تحقیق علمی بسیار مفید است.

اهداف و سؤالات تحقیق

هدف اصلی این تحقیق «بررسی مؤلفه‌های آموزشی مؤثر در ایجاد نظام مناسب پلیس جامعه محور» است و سؤال اصلی آن، ((مؤلفه‌های آموزشی مؤثر در ایجاد نظام پلیس جامعه‌محور چیست؟)) می‌باشد. وسؤالات فرعی این تحقیق عبارتند از:

ویژگی‌های (آموزشی) نیروی انتظامی ج.ا. چيست؟

ویژگی‌های (آموزشی) پلیس جامعه‌محور چیست؟

چه اقدامات آموزشی برای تحقق پلیس جامعه‌محور لازم است؟

ادبیات نظری تحقیق

پلیس

سازمان دولتی، مسئول پیشگیری، کشف جرائم و رفع مزاحمت برای افراد یا عموم مردم می‌باشد (وبستر، ۱۹۷۸: ۸۸۹) به عبارت دیگر پلیس شاخه‌ای از حکومت است که مسئول حفظ نظم و آسایش عمومی و ارتقای سلامت، بهداشت و اخلاقیات و نیز دستگیری و کشف جرایم و تنبیه مجرمان می‌باشد. (بلک ۱، ۱۹۸۳: ۶۰۳)

پیشگیری

واژه «پیشگیری» را از نظر لغوی، جلوگیری، دفع، صیانت، مانع شدن، جلوگیری و جلوگیری از رخدادهای بدو ناخواسته است. (معین، ۱۳۷۷: ۹۳۳) پیشگیری از جرم عبارت از پیش‌بینی، شناسایی و ارزیابی خطر وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم برای از بین بردن یا کاهش آن می‌باشد. (نوروزی و دیگران، ۱۳۹۰: ۳۰)

رویکردهای پلیسی

می‌توان به چهار نوع تقسیم‌بندی مبتنی بر روش‌های انجام مأموریت‌های انتظامی با هدف کنترل رفتارهای مجرمانه و خلاف قانون افراد جامعه و همچنین اصلاحات فردی و محیطی، اشاره نمود:

۱. رویکرد سیاسی

۲. رویکرد حرفه‌ای

۳. رویکرد دموکراتیک

۴. رویکرد جامعه‌محور: این رویکرد مشارکت، همکاری و حمایت ضابطان قانون و افراد جامعه در شناسایی

مشکلات و ریشه‌یابی آن‌ها و پیدا کردن راه‌حل‌هایی که مشکل را به طور دائم از بین برده یا کاهش می‌دهد، بر می‌انگیزد. (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳: ۳)

سیستم یا نظام

سیستم عبارت است از اجزای به هم پیوسته و مرتبط به هم که به نحوی تنظیم شده‌اند که یک کل مجزا از تک تک اجزا را به وجود می‌آورند. جوامع بشری نوعی سیستم‌اند. معمولاً سیستم‌ها را به سیستم‌های باز و بسته طبقه‌بندی می‌کنند. سیستم‌های بسته با محیط خود رابطه ندارند، ولی سیستم‌های باز دائماً با محیط خود در ارتباط هستند. (رابینز، ۱۳۷۹: ۳۰) منظور ما از سیستم، سیستم‌های باز می‌باشند. همه سیستم‌ها دارای سه عنصر نهاده (ورودی)، فرآیند تبدیل و ستاده (خروجی) هستند. سیستم‌ها مواد اولیه، انرژی، اطلاعات و منابع انسانی و غیره را دریافت می‌کنند و آن‌ها را به کالاها، خدمات، منابع، راهکار، مواد زائد و غیره تبدیل می‌کنند. (رابینز، ۱۳۷۹: ۳۳)

پلیس جامعه‌محور

پلیس جامعه‌محور به پلیسی گفته می‌شود که دو هدف عمده را در راهبرد خود در برقراری نظم عمومی و امنیت اجتماعی دنبال می‌کند. بدین ترتیب می‌توان رویکرد جامعه‌محوری پلیس را یک نوع استراتژی سازمان پلیس دانست که بر دو پایه اصلی استوار است:

اولین پایه این راهبرد را، لزوم برقراری تعامل پلیس با ارکان مختلف جامعه به منظور خدمتگزاری بهتر به مردم تشکیل می‌دهد. در واقع یکی از اهداف اصلی آن است؛ «سازمانی برخاسته از مردم، در کنار مردم و برای مردم». دومین پایه راهبردی جامعه‌محوری پلیس، عمومی تلقی نمودن مقوله نظم و امنیت اجتماعی است. بدین معنا که پلیس نه می‌خواهد و نه می‌تواند که به تنهایی نظم و امنیت را در جامعه برقرار نماید. بلکه این سازمان در جهت برقراری نظم و امنیت در جامعه نیازمند کمک و حمایت مردم و دیگر سازمان‌ها و نهادها می‌باشد.

تاریخچه پلیس جامعه‌محور

قدمت رویکرد اجرای امور پلیس جامعه محور به اندازه رویکرد اجرای امور پلیسی سازمان یافته است. درحقیقت، در سال ۱۸۲۹ میلادی، سررابرت پیل طرح نیروی پلیس «حرفه‌ای» را به پارلمان انگلستان معرفی کرد که این طرح به تشکیل نیروی پلیس مرکزی منجر شد و در نهایت قانون پلیس کلان شهری در همان سال به تصویب رسید و اداره امور پلیس پیشرفته آغاز شد. (کارن، ام هس و لیندا، اس میلر، ۱۳۸۳: ۲۶-۲۸) در اوایل دهه ۱۹۸۰ اصطلاح پلیس جامعه‌محور شایع شد و جای واژگانی چون «ارتباط پلیس با جامعه»، «پلیس

تیمی» و «پلیس مشکل‌گشا» را گرفت. با این حال، این اصطلاح هنوز مبهم و در ادارات مختلف پلیس و در برنامه‌ها و رویکردهای پلیسی معنی متفاوتی دارد؛ به طوری که اولیور در سال ۱۹۹۲ به این نکته اشاره می‌کند که اداره امور پلیسی جامعه‌محور یک اصطلاح غیرملموس و مبتنی بر افکار غیر ملموس است. (اولیور، ۱۹۹۲: ۴۶)

تعریف پلیس جامعه‌محور

پلیس جامعه‌محور عبارت است از راهبرد و خط مشی با هدف دستیابی به کنترل مؤثر و کارآمد جرایم، کاهش ترس از جنایت، توسعه کیفیت زندگی، گسترش خدمات پلیس و مشروعیت کار پلیس از طریق تکیه به منابع جامعه که درصدد تغییر شرایط جرم‌خیز هستند. این امر مستلزم مسئولیت‌پذیری بیشتر پلیس، سهیم شدن فعال‌تر و بیشتر جامعه در فرآیند تصمیم‌گیری و توجه بیشتر به حقوق و آزادی‌های مدنی است. نقطه بارز این تعریف تأکید بر به‌وجود آوردن شرایطی است که جرایم را به‌طور بالقوه کاهش می‌دهد و در عین حال به سایر اهداف توجه می‌نماید. بنابراین در این تعریف توجه و تأکید بر سه مؤلفه‌ی زیر اهمیت دارد:

۱- تغییرات درون سازمانی؛

۲- همکاری درون سازمانی؛

۳- جامعه، نیازها و منابع آن. (ترویانوویچ، ۳۸۳: ۲۸-۳۷)

ساختار سازمانی پلیس جامعه‌محور

سازمان‌ها برای افزایش اثربخشی می‌بایست ساختار خود را با راهبردهای سازمان متناسب کنند. برنز ۱ و استاگر ۲ برای ساختارهای مدیریت دو وجه ویژه قائل شدند:

نوع اول سازمان‌های مکانیکی هستند در این سازمان‌ها سلسله مراتب معین بوده و مسئولیت اطلاعات کلی و ایجاد هماهنگی صرفاً در راس سازمان‌ها متمرکز است و بر ارتباط و تعامل عمودی و همچنین توجه به روسا و تبعیت از آنان به شدت تأکید می‌شود. نوع دوم سازمان‌های ارگانیکی هستند که سطوح مدیریت در آنها کاهش می‌یابد.

مطالعات نشان می‌دهد که در سازمان‌های پلیسی هم هرگاه اداره امور پلیسی در دوران اصلاحات قرار داشته است، پلیس ساختاری متمرکز و مکانیکی داشته است و بر عکس در دوران جامعه‌محوری که سازمان پلیس به‌دنبال استفاده از نیروهای مردمی در اجرای وظایف پلیسی بوده است، پلیس ساختار خود را ارگانیک طراحی

1. Berenz.

2. stager.

نموده است. به عبارت دیگر، ساختار هر سازمانی باید مأموریت آن سازمان و ماهیت کاری که اعضای آن باید انجام دهند، تناسب داشته باشند. ساختار سازمان پلیس سنتی، برای کارهای روزمره و تکراری بیشتر مناسب دارد و چندان سنخیتی با اختیارات و خلاقیتی که لازمه پلیس جامعه محور است، ندارد. ولی از آنجا که این ساختار برای پلیس جامعه محور کارایی لازم را ندارد، در این راستا، حذف سطوح مدیریت و تلاش برای سرعت دادن به روند تصمیم گیری و اجرا برای پلیس جامعه محور مفید می باشد. (مجیدی، ۱۳۸۵: ۱۶۲-۱۷۲)

اصول رویکرد پلیس جامعه محور

صاحب نظران اصول ده گانه ای را برای رویکرد پلیس جامعه محور بیان کرده اند، که مبانی کلی آن ها با یکدیگر مشابه هستند. در اینجا نمونه ای از این اصول ده گانه به شرح زیر ذکر می شود:

اصل اول: رویکرد پلیس جامعه محور فلسفه ای مبتنی بر جامعه است.

اصل دوم: رویکرد پلیس جامعه محور بر حل مسئله به صورت خلاق و ابتکاری تأکید دارد.

اصل سوم: رویکرد پلیس جامعه محور بر افزایش اعتماد تأکید دارد.

اصل چهارم: در این رویکرد برای ضابطان قانون نقش وسیع تری در نظر گرفته می شود.

اصل پنجم: این رویکرد بر درگیر شدن جامعه در حل مشکلات خود تأکید دارد و می خواهد که شهروندان، خود در روند حل مسائل مشارکت داشته باشند.

اصل ششم: پلیس جامعه محور فعال است و به صورت انفعالی عمل نمی کند.

اصل هفتم: پلیس جامعه محور آماده است هر کجا که کمک نیاز است، برای خدمت بشتابد.

اصل هشتم: پلیس جامعه محور روند ارائه خدمات به روش سنتی را از طریق تعامل با جامعه تقویت می کند.

اصل نهم: رویکرد پلیس جامعه محور، تمام افراد ضابط قانون را دربر می گیرد.

اصل دهم: این رویکرد، ارائه خدمات در راستای انجام وظیفه به عنوان ضابط قانون را، به صورت ارتباط مستقیم با مردم فراهم ساخته است. (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳: ۵-۴)

ابعاد پلیس جامعه محور

برای توضیح کامل گستره پلیس جامعه محور، شناساندن ابعاد این رویکرد بسیار مفید خواهد بود. این ابعاد عبارتند از: (ترویانوویچ، ۱۳۸۳: ۴۳-۴۲)

بعد فلسفی

بعد راهبردی

بعد تاکتیکی

بعد سازمانی

آموزش پلیس جامعه محور

اگر بخواهیم حرفه پلیس را به سمت راهبرد پلیس جامعه محور هدایت کنیم، لازم و اجتنابناپذیر خواهد بود که روش‌های مناسب اعمال این تغییرات را مشخص نماییم. ایجاد تغییر در هر سازمان و حرفه‌ای مستلزم تربیت و آموزش است. بررسی موشکافانه روش‌های قدیمی انجام امور حاکی از آن است که حتی افرادی که چنین آموزشی را دیده‌اند نیز باید آمادگی کسب مهارت‌ها و فنون جدید را داشته باشند تا بتوانند با راهبرد پلیس جامعه محور همراهی نمایند. از این گذشته افرادی که با امر آموزش نیروی پلیس سر و کار دارند نیز لازم است از روش‌های آموزش و یادگیری اثربخش آگاهی و دانش کافی داشته باشند تا کارآموزان از آن‌ها اطلاعات و فنون انجام وظیفه را به بهترین شیوه یاد بگیرند.

برنامه سنتی آموزش پلیس

رفتارگرایی رویکرد بسیار مشهور یادگیری است که بسیاری از نظریه‌های فردی را در بر می‌گیرد. این نظریه که در اوایل قرن بیستم توسط جان بی‌واتسن ارائه شد، آثار افرادی چون ثرنولایک، تولمن، گائری، هال و اسکینر را به طور نه چندان قوی دربر می‌گیرد. (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳) نظریه رفتارگرایی، انسان را با ماشین برابر می‌داند. در این نظریه گفته می‌شود که اگر شما ورودی (محرک) را همان طور که به ماشین وارد می‌آورید، به انسان وارد آورید و پردازش آن را کنترل کنید (شرطی عامل)، به یک جواب از پیش تعیین شده (پاسخ) خواهید رسید. روش‌های آموزشی رفتارگرایی در بسیاری از محیط‌های آموزش پلیس جریان دارد. بعضی از صاحب‌نظران بر این عقیده‌اند که آموزش اجرای قانون امری نظامی و رفتاری است (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳).

معمولاً در آموزش پلیس به آموزش مهارت‌های جدید، نقد و بررسی مهارت‌های موجود و تقویت عملکرد با ارائه عملکردهای عینی و قابل اندازه‌گیری و کمی توجه می‌شود. نمی‌توان انکار نمود که بعضی از مهارت‌هایی که پلیس باید از آن برخوردار باشد، باید در چهارچوب رفتاری آموزش داده شوند. با این حال، باید توجه داشت که این شیوه آموزشی مشکلاتی نیز به همراه دارد؛ مثلاً، محیط آموزش به روش رفتارگرایی می‌تواند فشارهای غیر لازم زیادی را برای یادگیرندگان ایجاد نماید که در بعضی موارد تجربه یادگیری آنان را به حداقل کاهش می‌دهد. محیط آموزش پلیس باید عمدتاً از ترس خالی باشد، (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳) محیط پرتنشی که پر از تهدید باشد نخواهد توانست مشارکت و احساس مثبت یادگیرندگان را برانگیزد. (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳)

روش آموزش پلیس جامعه‌محور

آموزشی که در مراکز آکادمیک پلیس انجام می‌گیرد، باید روش خودفرمایی را در یادگیرندگان مورد تاکید بیشتری قرار دهد. این روش با پلیس جامعه‌محور سازگار است. برای آن که پلیس جامعه‌محور در امر آموزش افسران پلیس به موفقیت برسد، باید با یادگیرندگان طوری برخورد نماییم که آموزش را خود شروع کنند؛ به نحوی که وقتی با مسئله‌ای روبه رو می‌شوند، بتوانند با کمک افراد جامعه برای آن راه حلی پیدا کنند. بنابراین، فرهنگ خودفرمایی باید در محتوای آموزش گنجانده شود. نظریه پلیس جامعه‌محور از یک لحاظ دارای مکانیزی است که یادگیرندگان پلیس را در انجام این امور پیچیده کمک می‌کند (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳) بر این عقیده است که آموزش بزرگسالان با آموزش کودکان تفاوت دارد و در مقایسه با آموزش کودکان از ویژگی‌های بسیار بارزی برخوردار است. آموزش بزرگسالان با رویکردهای آموزش سنتی نیز تفاوت محسوسی دارد. نولس که از طرفداران سرسخت یادگیری خودفرماست و بر نقش مهم معلمان به عنوان تسهیل کننده در آموزش بزرگسالان تاکید دارد، به خاطر ارائه تئوری پلیس جامعه‌محور مشهور شده است. وی اظهار می‌دارد که پلیس جامعه‌محور نظریه‌ای است که با روش آموزش سنتی مغایرت زیادی دارد. در این نظریه به مفهوم خودفرمایی در یادگیری و همچنین اصل نقش معلم به عنوان یاور یادگیرنده تاکید زیادی می‌شود (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳). آثار نولس از پیام‌های مربوط به یادگیری خودفرما و یادگیری مبتنی بر تجربه یادگیرندگان مملو است. (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳) بر این عقیده است که:

بزرگسالان تشویق می‌شوند تا برای یادگیری، انرژی صرف نمایند. به آن‌ها تفهیم می‌شود که این یادگیری در انجام مسئولیت‌ها و یا مواجهه با مشکلاتی که ممکن است در صحنه‌های زندگی با آن روبه رو شوند، به آن‌ها کمک می‌کند. از این گذشته آن‌ها هنگامی که در صحنه‌های واقعی زندگی قرار دارند، دانش، درک، مهارت ارزش‌ها و طرز تلقی‌های جدیدی را به صورت موثری فرا می‌گیرند.

به علاوه، ارزیابی صاحب‌نظران دیگری نشان می‌دهد که نظریه پلیس جامعه‌محور نیروی محرکه اصلی را در آموزش بزرگسالان فراهم می‌آورد. آیا پلیس جامعه محور با تاکید بر استفاده از تجربیات زندگی در فرآیند یادگیری وسیله مناسبی برای تقویت یادگیری یک شغل و یا مهارت جدید خواهد بود؟ بسیاری از صاحب‌نظران عقیده دارند که چون یادگیرندگان بزرگسال از تجربه زندگی زیادی برخوردار هستند، متخصصان یادگیری باید دنبال راه‌هایی باشند که از این تجربه‌ها به بهترین وجه در حوزه یادگیری استفاده نمایند. صاحب‌نظران دیگری نیز عقیده دارند که رویکرد پلیس جامعه‌محور در مورد یاد دادن و یادگیری از نقش و اهمیت بالاتری برخوردار خواهد شد. این امر به نوبه خود نگاه متخصصان یادگیری را تغییر خواهد داد و آن را از رویکردی بر مبنای نظارت بر محتوا به رویکردی تسهیل کننده تغییر خواهد داد؛ همان طور که چارلز (۲۰۰۰) با تاکید زیاد اظهار می‌نماید:

«این مسئله در حرفه پلیس و سایر سازمان‌ها حیاتی به شمار می‌آید که نیروهای مجری قانون بتوانند به

صورت نقادانه، مفهومی و خلاق فکر کنند و در مواجهه با مشکلاتی که راه حل آن‌ها نیاز به تحلیل دارد، از آن بهره بجویند. البته این هم لازم است که آن‌ها از مهارت لازم برای به کارگیری تجربه خود نیز بهره مند باشند.» (ترویانوویچ و دیگران، ۱۳۸۳: ۷۵-۷۷)

روش تحقیق

تحقیق حاضر با توجه به اهداف آن از نوع تحقیقات کاربردی است. پژوهش‌های کاربردی برای حل مسائل فردی، گروهی یا اجتماعی انجام می‌پذیرد. این پژوهش از نظر روش یک پژوهش میدانی، از نظر راهبرد، پیمایشی است. جامعه آماری عبارت است از همه اعضای واقعی و یا فرضی که علاقه‌مند هستیم، یافته‌های پژوهش را به آن‌ها تعمیم دهیم. (دلاور، ۱۳۸۵: ۱۲۰) جامعه آماری این پژوهش، فرماندهان و مدیران عالی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران می‌باشند. به منظور تعیین تعداد نمونه، از مدل تصمیم‌گیری کرجسی و مرگان و کوهن که رهنمون قابل‌تعمیمی را معرفی نموده‌اند (سکارانو ۳۳۳ و ۱۳۸۰) استفاده شد و با استفاده از فرمول، خروجی نمونه آماری به تعداد ۹۳ نفر تعیین گردید. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده است. روش نمونه‌گیری هدفمند یا عمدی نوعی روش نمونه‌گیری است که در آن محقق قضاوت خود را در انتخاب نمونه دخالت می‌دهد. به این روش نمونه‌گیری، نمونه‌گیری قضاوتی نیز گفته می‌شود. (ببی، ۱۳۸۱: ۴۷۲) ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش با توجه به روش تحقیق (میدانی) و راهبرد آن (پیمایشی)، پرسش‌نامه محقق ساخته می‌باشد. برای ساخت پرسش‌نامه با توجه به سوالات و اهداف تحقیق و ادبیات نظری مرتبط مدل مفهومی نظام تهیه شد. این پرسش‌نامه شامل سه قسمت مشخص به شرح زیر می‌باشد: قسمت اول بررسی شرایط حال حاضر پلیس از لحاظ مولفه‌های آموزشی بوده، که از آن به «وضعیت موجود پلیس» نام برده شده است و شامل ۲۵ سوال می‌باشد. قسمت دوم بررسی مولفه‌های آموزشی پلیس جامعه‌محور بوده و شامل ۲۵ سوال است و قسمت سوم شامل اقدامات اصلاحی لازم برای ایجاد پلیس جامعه‌محور شامل ۲۵ سوال می‌باشد.

به منظور بررسی و تعیین روایی ابزار تحقیق، سوالات و گویه‌های استخراج شده از مبنای نظری به بیست نفر از خبرگان ارائه شد. نظریات و اصلاحات پیشنهادی خبرگان در پرسش‌نامه اعمال شد و مجدداً پرسش‌نامه به آن‌ها ارائه و نظریات آن‌ها اخذ گردید و سرانجام با جمع‌بندی نظریات خبرگان پرسش‌نامه‌ی نهایی تهیه شد. قابلیت اعتماد یا پایایی ابزار سنجش عبارت از میزان همسانی نتایج سنجش مکرر است. (بیکر، ۱۳۷۷: ۱۴۲) ۲۰ عدد از پرسش‌نامه‌های مورد نظر توسط پاسخگویان (خبرگان شامل: فرماندهان و رؤسای پلیس‌های تخصصی و معاونان نیروی انتظامی ج.ا.ا) تکمیل و ضریب آلفای کرونباخ آن‌ها محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ کلی پرسش‌نامه ۰/۸۰ است که پایایی آن قابل قبول می‌باشد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این فصل به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های آماری پژوهش حاضر، ابتدا اطلاعات حاصل از پرسش نامه‌ها استخراج و در جدول اطلاعات کلی تنظیم شد. سپس کلیه داده‌ها با استفاده از کامپیوتر و از طریق نرم‌افزار آماری SPSS 18 در دو سطح یک متغیره و دو متغیره، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این تجزیه و تحلیل یک متغیره با استفاده از آماره‌های توصیفی شامل شاخص تمایل به مرکز (میانگین) و شاخص پراکندگی (انحراف معیار) نسبت‌ها و درصدها (فراوانی، درصد) نمودارها و هیستوگرام‌ها و... وضعیت هر یک از متغیرها مورد بررسی قرار گرفت.

در تحلیل دو متغیری روابط موجود بین متغیرها به آزمون گذاشته شد، که با توجه به نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنف، و نرمال نبودن توزیع مقیاس‌ها، از آزمون‌های غیر پارامتری (یو-من ویتنی) استفاده شد.

تحلیل ویژگی‌های آموزشی پلیس فعلی و پلیس جامعه محور به شرح زیر است:

الف- مولفه‌های آموزشی پلیس فعلی:

جدول (۴-۴۱): میانگین مؤلفه‌های آموزشی تأثیر گذار بر پلیس فعلی

مؤلفه‌های آموزشی	میانگین وضعیت پلیس فعلی
آموزش حل خلاق مسئله	۲/۴۳
آموزش مهارت‌های ارتباطی	۲/۴۴
آموزش‌هایی با رویکرد ارتقای خودفرمایی	۲/۴۷
آموزش استفاده از فضای مجازی	۲/۴۸
آموزش نظم و انضباط	۳/۵۰
آموزش روش‌های نوین تدریس	۲/۵۲
آموزش نحوه کار با تجهیزات نوین کمک آموزشی	۲/۵۷
آموزش انتقال مهارت	۲/۶۱
آموزش نحوه تعامل با سازمان‌ها	۲/۶۳
آموزش انعطاف پذیری	۲/۶۳
آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی	۲/۶۳
آموزش برنامه‌ریزی	۲/۶۵
حرکت به سمت آموزش‌های کارگاهی	۲/۶۹
آموزش نظامی محور	۳/۷۱
آموزش مدیریت گروه	۲/۷۲

آموزش نحوه تعامل با افراد	۲/۷۵
آموزش‌های رفتاری	۲/۸۰
آموزش آشنایی با فناوری‌های نوین	۲/۸۶
آموزش ارتقای فرهنگ عمومی سازمانی	۲/۸۷
آموزش پیشگیری از جرم	۲/۸۹
توسل به آموزش‌های همگانی	۲/۹۷
آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری	۳/۰۰
بهره برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه‌ای	۳/۰۲
آموزش‌های نوین استفاده از تجهیزات پلیس	۳/۰۲
آموزش نحوه رسیدگی به شکایات	۳/۱۳

براساس نتایج جدول فوق اکثر پاسخگویان مهم‌ترین نقاط قوت آموزشی نیروی انتظامی ج.ا.ا (بالا تر از حد میانگین) عبارت از: «آموزش نظامی محور (میانگین ۳/۷۱)، آموزش نظم و انضباط (میانگین ۳/۵۰)، آموزش نحوه رسیدگی به شکایات (میانگین ۳/۱۳)، بهره برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه‌ای (میانگین ۳/۰۲)، آموزش‌های نوین استفاده از تجهیزات پلیس (میانگین ۳/۰۲)، آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری (میانگین ۳/۰۰)» می‌باشند.

شاخص‌های آموزشی پایین‌تر از حد میانگین این نیرو عبارت از: «آموزش حل خلاق مسئله (میانگین ۲/۴۳)، آموزش مهارت‌های ارتباطی (میانگین ۲/۴۴)، آموزش‌هایی با رویکرد ارتقای خودفرمایی (میانگین ۲/۴۷)، آموزش استفاده از فضای مجازی (میانگین ۲/۴۸)، آموزش روش‌های نوین تدریس (میانگین ۲/۵۲)، آموزش نحوه کار با تجهیزات نوین کمک آموزشی (میانگین ۲/۵۷)، آموزش انتقال مهارت (میانگین ۲/۶۱)، آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی (میانگین ۲/۶۳)، آموزش نحوه تعامل با سازمان‌ها (میانگین ۲/۶۳)، آموزش انعطاف‌پذیری (میانگین ۲/۶۳)، آموزش برنامه‌ریزی (میانگین ۲/۶۵)، حرکت به سمت آموزش‌های کارگاهی (میانگین ۲/۶۹)، آموزش مدیریت گروه (میانگین ۲/۷۲)، آموزش نحوه تعامل با افراد (میانگین ۲/۷۵)، آموزش‌های رفتاری (میانگین ۲/۸۰)، آموزش آشنایی با فناوری‌های نوین (میانگین ۲/۸۶)، آموزش ارتقای فرهنگ عمومی سازمانی (میانگین ۲/۸۷)، آموزش پیشگیری از جرم (میانگین ۲/۸۹)، توسل به آموزش‌های همگانی (میانگین ۲/۹۷)» می‌باشند.

ب- مؤلفه های آموزشی پلیس جامعه محور:

میانگین مؤلفه های آموزشی تأثیر گذار بر پلیس جامعه محور

میانگین وضعیت مطلوب	مؤلفه های آموزشی
۴/۲۵	بهره برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه ای
۴/۱۶	آموزش مدیریت گروه
۴/۳۰	آموزش حل خلاق مسئله
۴/۳۷	آموزش نحوه تعامل با سازمان ها
۴/۶۳	آموزش پیشگیری از جرم
۴/۳۶	آموزش نحوه رسیدگی به شکایات
۴/۵۱	آموزش انعطاف پذیری
۴/۵۲	آموزش نحوه تعامل با افراد
۴/۴۲	آموزش آشنایی با فناوری های نوین
۴/۵۸	آموزش های رفتاری
۴/۳۷	آموزش ارتقای فرهنگ عمومی سازمانی
۳/۰۰	آموزش نظامی محور
۴/۰۸	آموزش هایی با رویکرد ارتقای خودفرمایی
۴/۳۱	آموزش انتقال مهارت
۴/۳۵	آموزش استفاده از فضای مجازی
۴/۵۵	آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی
۴/۴۴	آموزش برنامه ریزی
۴/۳۴	حرکت به سمت آموزش های کارگاهی
۴/۳۶	آموزش نحوه کار با تجهیزات نوین کمک آموزشی
۴/۲۷	آموزش روش های نوین تدریس
۴/۵۲	آموزش مهارت های ارتباطی
۴/۳۵	آموزش نظم و انضباط
۴/۵۷	توسل به آموزش های همگانی
۴/۲۲	آموزش های نوین استفاده از تجهیزات پلیس
۴/۲۲	آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری

براساس نتایج جدول فوق اکثر پاسخگویان مهم ترین شاخص های مورد نیاز برای ایجاد پلیس جامعه محور

به ترتیب عبارت از: «آموزش پیشگیری از جرم (میانگین ۴/۶۳)، آموزش‌های رفتاری (میانگین ۴/۵۸)، توسل به آموزش‌های همگانی (میانگین ۴/۵۷)، آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی (میانگین ۴/۵۵)، آموزش مهارت‌های ارتباطی (میانگین ۴/۵۲)، آموزش انعطاف‌پذیری (میانگین ۴/۵۱)، آموزش نحوه تعامل با افراد (میانگین ۴/۵۲)، آموزش برنامه‌ریزی (میانگین ۴/۴۴)، آموزش آشنایی با فناوری‌های نوین (میانگین ۴/۴۲)، آموزش ارتقای فرهنگ عمومی سازمانی (میانگین ۴/۳۷)، آموزش نحوه تعامل با سازمان‌ها (میانگین ۴/۳۷)، آموزش نحوه رسیدگی به شکایات (میانگین ۴/۳۶)، آموزش نحوه کار با تجهیزات نوین کمک آموزشی (میانگین ۴/۳۶)، آموزش استفاده از فضای مجازی (میانگین ۴/۳۵)، آموزش نظم و انضباط (میانگین ۴/۳۵)، حرکت به سمت آموزش‌های کارگاهی (میانگین ۴/۳۴)، آموزش انتقال مهارت (میانگین ۴/۳۱)، آموزش حل خلاق مسئله (میانگین ۴/۳۰)، آموزش روش‌های نوین تدریس (میانگین ۴/۲۷)، بهره‌برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه‌ای (میانگین ۴/۲۵)، آموزش‌های نوین استفاده از تجهیزات پلیس (میانگین ۴/۲۲)، آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری (میانگین ۴/۲۲)، آموزش مدیریت گروه (میانگین ۴/۱۶) و آموزش‌هایی با رویکرد ارتقای خودفرمایی (میانگین ۴/۰۸)، می‌باشند.

براساس نتایج جدول فوق از مؤلفه‌های آموزشی «آموزش نظامی‌محور»، به دلیل میانگین کمتر از حد متوسط، حذف شده است.

برای تعیین اقدامات لازم آموزشی درجهت تحقق نظام پلیس جامعه‌محور جدول کلی مقایسه میانگین‌ها به شرح زیر است:

مقایسه میانگین مؤلفه‌های آموزشی بین پلیس فعلی و پلیس جامعه‌محور

مؤلفه‌های آموزشی	پلیس فعلی	پلیس جامعه‌محور
بهره‌برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه‌ای	۳/۰۲	۴/۲۵
آموزش مدیریت گروه	۲/۷۲	۴/۱۶
آموزش حل خلاق مسئله	۲/۴۳	۴/۳۰
آموزش نحوه تعامل با سازمان‌ها	۲/۶۳	۴/۳۷
آموزش پیشگیری از جرم	۲/۸۹	۴/۶۳
آموزش نحوه رسیدگی به شکایات	۳/۱۳	۴/۳۶
آموزش انعطاف‌پذیری	۲/۶۳	۴/۵۱
آموزش نحوه تعامل با افراد	۲/۷۵	۴/۵۲
آموزش آشنایی با فناوری‌های نوین	۲/۸۶	۴/۴۲
آموزش‌های رفتاری	۲/۸۰	۴/۵۸

۴/۳۷	۲/۸۷	آموزش ارتقای فرهنگ عمومی سازمانی
۳/۰۰	۳/۷۱	آموزش نظامی محور
۴/۰۸	۲/۴۷	آموزش‌هایی با رویکرد ارتقای خودفرمایی
۴/۳۱	۲/۶۱	آموزش انتقال مهارت
۴/۳۵	۲/۴۸	آموزش استفاده از فضای مجازی
۴/۵۵	۲/۶۳	آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی
۴/۴۴	۲/۶۵	آموزش برنامه‌ریزی
۴/۳۴	۲/۶۹	حرکت به سمت آموزش‌های کارگاهی
۴/۳۶	۲/۵۷	آموزش نحوه کار با تجهیزات نوین کمک آموزشی
۴/۲۷	۲/۵۲	آموزش روش‌های نوین تدریس
۴/۵۲	۲/۴۴	آموزش مهارت‌های ارتباطی
۴/۳۵	۳/۵۰	آموزش نظم و انضباط
۴/۵۷	۲/۹۷	توسل به آموزش‌های همگانی
۴/۲۲	۳/۰۲	آموزش‌های نوین استفاده از تجهیزات پلیس
۴/۲۲	۳/۰۰	آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری

براساس نتایج جدول فوق، طبق نظر اکثر پاسخگویان برای ایجاد پلیس جامعه‌محور پیشگیری کننده از جرم در شاخص‌های فردی مهم ترین ویژگی‌های پلیس جامعه‌محور به ترتیب اولویت به این شرح می‌باشد:

۱-آموزش مهارت‌های ارتباطی، ۲-آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی، ۳-آموزش استفاده از فضای مجازی، ۴-آموزش انعطاف پذیری، ۵-آموزش حل خلاق مسئله، ۶-آموزش نحوه کار با تجهیزات نوین کمک آموزشی، ۷-آموزش برنامه‌ریزی، ۸-آموزش‌های رفتاری، ۹-آموزش نحوه تعامل با افراد، ۱۰-آموزش روش‌های نوین تدریس، ۱۱-آموزش پیشگیری از جرم، ۱۲-آموزش نحوه تعامل با سازمان‌ها، ۱۳-آموزش انتقال مهارت، ۱۴-حرکت به سمت آموزش‌های کارگاهی، ۱۵-آموزش‌هایی با رویکرد ارتقای خودفرمایی، ۱۶-توسل به آموزش‌های همگانی، ۱۷-آموزش آشنایی با فناوری‌های نوین، ۱۸-آموزش ارتقای فرهنگ عمومی سازمانی، ۱۹-آموزش مدیریت گروه، ۲۰-آموزش نحوه رسیدگی به شکایات، ۲۱-بهره برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه‌ای، ۲۲-آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری، ۲۳-آموزش‌های نوین استفاده از تجهیزات پلیس.

نتایج و یافته های تحقیق

نتایج به دست آمده از سؤال اول این تحقیق که عبارت است از: «ویژگی‌های (آموزشی) پلیس فعلی چیست؟»

مبین آن است که:

در ویژگی‌های آموزشی پلیس فعلی، شاخص‌های: «آموزش نظامی محور (میانگین ۳/۷۱)، آموزش نظم و انضباط (میانگین ۳/۵۰)، آموزش نحوه رسیدگی به شکایات (میانگین ۳/۱۳)، بهره برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه‌ای (میانگین ۳/۰۲)، آموزش‌های نوین استفاده از تجهیزات پلیس (میانگین ۳/۰۲)، آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری (میانگین ۳/۰۰) بالای حد میانگین است که مبین توجه و تأثیر زیاد شاخص‌های مذکور می‌باشد.

نتایج به‌دست آمده از سؤال دوم این تحقیق که عبارت است از: «ویژگی‌های (آموزشی) پلیس جامعه‌محور چیست؟» مبین آن است که:

مهم‌ترین ویژگی‌های آموزشی پلیس جامعه‌محور به ترتیب عبارت از: «آموزش پیشگیری از جرم (میانگین ۴/۶۳)، آموزش‌های رفتاری (میانگین ۴/۵۸)، توسل به آموزش‌های همگانی (میانگین ۴/۵۷)، آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی (میانگین ۴/۵۵)، آموزش مهارت‌های ارتباطی (میانگین ۴/۵۲)، آموزش انعطاف پذیری (میانگین ۴/۵۱)، آموزش نحوه تعامل با افراد (میانگین ۴/۵۲)، آموزش برنامه‌ریزی (میانگین ۴/۴۴)، آموزش آشنایی با فناوری‌های نوین (میانگین ۴/۴۲)، آموزش ارتقای فرهنگ عمومی سازمانی (میانگین ۴/۳۷)، آموزش نحوه تعامل با سازمان‌ها (میانگین ۴/۳۷)، آموزش نحوه رسیدگی به شکایات (میانگین ۴/۳۶)، آموزش نحوه کار با تجهیزات نوین کمک آموزشی (میانگین ۴/۳۶)، آموزش استفاده از فضای مجازی (میانگین ۴/۳۵)، آموزش نظم و انضباط (میانگین ۴/۳۵)، حرکت به سمت آموزش‌های کارگاهی (میانگین ۴/۳۴)، آموزش انتقال مهارت (میانگین ۴/۳۱)، آموزش حل خلاق مسئله (میانگین ۴/۳۰)، آموزش روش‌های نوین تدریس (میانگین ۴/۲۷)، بهره برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه‌ای (میانگین ۴/۲۵)، آموزش‌های نوین استفاده از تجهیزات پلیس (میانگین ۴/۲۲)، آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری (میانگین ۴/۲۲)، آموزش مدیریت گروه (میانگین ۴/۱۶) و آموزش‌هایی با رویکرد ارتقای خودفرمایی (میانگین ۴/۰۸)، بالای حد میانگین است که مبین توجه و تأثیر زیاد شاخص‌های مذکور می‌باشد.

از میان ویژگی‌های آموزشی پلیس جامعه‌محور، شاخص «آموزش نظامی محور»، به دلیل میانگین کمتر از حد متوسط، حذف شده است.

نتایج به‌دست آمده از سؤال سوم این تحقیق که عبارت است از: «چه اقدامات آموزشی برای تحقق پلیس جامعه‌محور لازم است؟» مبین آن است که:

مهم‌ترین آموزش‌های لازم پلیس جامعه‌محور پیشگیری کننده از جرم به شرح زیر است:

- ۱- آموزش مهارت‌های ارتباطی، ۲- آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی، ۳- آموزش استفاده از فضای مجازی، ۴- آموزش انعطاف پذیری، ۵- آموزش حل خلاق مسئله، ۶- آموزش نحوه کار با تجهیزات نوین کمک آموزشی، ۷- آموزش برنامه‌ریزی، ۸- آموزش‌های رفتاری، ۹- آموزش نحوه تعامل با افراد، ۱۰- آموزش

روش‌های نوین تدریس، ۱۱- آموزش پیشگیری از جرم، ۱۲- آموزش نحوه تعامل با سازمان ها، ۱۳- آموزش انتقال مهارت، ۱۴- حرکت به سمت آموزش‌های کارگاهی، ۱۵- آموزش‌هایی با رویکرد ارتقای خودفرمایی، ۱۶- توسل به آموزش‌های همگانی، ۱۷- آموزش آشنایی با فناوری‌های نوین، ۱۸- آموزش ارتقای فرهنگ عمومی سازمانی، ۱۹- آموزش مدیریت گروه، ۲۰- آموزش نحوه رسیدگی به شکایات، ۲۱- بهره برداری از مراکز آموزش تخصصی و حرفه‌ای، ۲۲- آموزش استفاده از تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری، ۲۳- آموزش‌های نوین استفاده از تجهیزات پلیس.

پیشنهادها در زمینه اقدامات آموزشی

پیشنهادهای زیر در زمینه اقدامات آموزشی ارائه می‌شود:

الف- با توجه به نتایج حاصله در خصوص مؤلفه‌های آموزشی مشخص می‌شود که آموزش پیشگیری از جرم که اساس مأموریت پلیس است، در اولویت آموزش‌های مورد نظر پلیس جامعه محور قرار دارد. زیرا همان طوری که معتقدیم هزینه‌های پیشگیری از جرم بسیار کمتر از وقایع و حوادث بعد از وقوع جرم است، بنابراین اولویت گذاری بر اهمیت آموزش پیشگیری از جرم تکیه دارد. این در حالی است که در پلیس فعلی آموزش پیشگیری از جرم در توان افزایی پلیس کم تأثیر ارزیابی شده و در اولویت هشتم قرار دارد؛ لذا آموزش پیشگیری از جرم برای تربیت پلیس جامعه‌محور پیشنهاد می‌شود.

ب- از نکات بارز دیگر نتایج به‌دست آمده اولویت آموزش‌های رفتاری است که این مؤلفه در پلیس فعلی به عنوان مولفه کم تأثیر، کمتر از حد میانگین قرار دارد؛ لذا این آموزش‌ها برای تربیت پلیس جامعه‌محور پیشگیری کننده از جرم پیشنهاد می‌شود.

پ- نکته حائز اهمیت دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد این موضوع است که در پلیس جامعه محور پیشگیری کننده از جرم آموزش مشارکت به‌عنوان یک اولویت مهم که دارای تأثیرگذاری بالایی می‌باشد، ارزیابی شده است. از سوی دیگر، یکی از اصول مهم ایجاد فرصت مشارکت به منظور هم‌سو کردن مردم و پلیس بوده که آموزش همگانی یکی از نقش‌آفرین‌ترین مؤلفه‌ها برای دستیابی به این هدف تلقی می‌شود. گفتنی است که در مورد نتایج به‌دست آمده در خصوص آموزش مشاوره و مددکاری اجتماعی در پلیس همین بس که در بخشی از کشور و در اغلب کشورهای پیشرفته این بخش یکی از متنوع‌ترین مأموریت‌های پلیس را در طبقات مختلف سنی و اجتماعی مانند رسیدگی به امور اطفال و کودکان، زنان بزه‌دیده، حل اختلاف خانوادگی، رسیدگی به دادخواست‌های مشاوره‌ای و ... را انجام می‌دهد؛ لذا آموزش همگانی برای زمینه‌سازی تشکیل پلیس جامعه‌محور پیشگیری کننده از جرم پیشنهاد می‌شود.

منابع و مأخذ

الف- فارسی

- ببی، ارل. (۱۳۸۱). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی. ترجمه دکتر رضا فاضل. تهران: انتشارات سمت.
- بیکر، ترزال. (۱۳۷۷). نحوه انجام تحقیقات اجتماعی. ترجمه هوشنگ نایی. تهران: انتشارات روش.
- ترویانوویچ، رابرت و باکوروکس، بانی. (۱۳۸۳). پلیس جامعه‌محور. گروه مترجمان. تهران مرکز مطالعات و تحقیقات کاربردی طرح و برنامه و بودجه ناجا. تهران: فرات.
- سکاران، اوما. (۱۳۸۰). روش تحقیق در مدیریت، ترجمه صائبی، محمد و شیرازی، محمود. تهران مرکز آموزش مدیریت دولتی.
- دلاور، علی. (۱۳۸۵). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. ویرایش دوم. تهران: رشد.
- صفاری، علی. (۱۳۸۰). مبانی نظری پیشگیری از وقوع جرم، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۳۳ و ۳۴.
- طالقانی، محمود. (۱۳۸۱). روش‌های تحقیق نظری. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- نوروزی، بهرام. بارانی، محمد و سرکشیکیان، سید محمد حسین. (۱۳۹۰). پیشگیری از جرم از نظریه تا عمل با تاکید بر نقش پلیس. تهران: دفتر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری.
- کارن، ام هس و لیندا، اس میلر. (۱۳۸۳). پلیس در اجتماع، ترجمه محمدرضا کلههر، تهران: معاونت پژوهش دانشگاه علوم انتظامی ناجا، سازمان چاپ و انتشارات سروش.
- لییست، سیمو مارتین. (۱۳۸۲). دائرة المعارف دموکراسی، ترجمه کامران خانی و نورا... مردانی. تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- معین، محمد. (۱۳۷۷). فرهنگ فارسی. تهران: انتشارات امیر کبیر.
- میرخلیلی، سید محمود. (۱۳۷۸). رساله پیشگیری از بزهکاری. قم: مجتمع آموزش عالی قم.
- مجیدی، عبدالله. (۱۳۸۵). ویژگی‌های سازمانی پلیس جامعه‌محور. فصل نامه مدیریت انتظامی مطالعات- نشریه دانشکده فرماندهی و ستاد سال اول، شماره اول.

ب- انگلیسی

- Black. H. C. (1983). Black , slaw Dictionary, U.S.A
- Brown, Lee P. (1990). The police-community partnership. The police chief.
- Webster, Meriam. (1978). Webster dictionary.